

СУДОУСТРІЙ; ПРОКУРАТУРА ТА АДВОКАТУРА

УДК 347.9:004.738(477)

DOI <https://doi.org/10.32782/TNU-2707-0581/2024.6/21>

Стратонов В.М.

Херсонський державний університет

ЕЛЕКТРОННЕ СУДОЧИНСТВО В УКРАЇНІ: АНАЛІЗ ВІТЧИЗНЯНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Статтю присвячено аналізу українського законодавства у галузі запровадження електронного судочинства. Реформування судочинства, його адаптація до загальноєвропейських стандартів, пошук оптимальної моделі відправлення правосуддя з урахуванням потреб населення і професійної суддівської спільноти, а також відсутність комплексного підходу до розгляду даного питання, зумовлює актуальність його дослідження.

Розглянуто підходи вітчизняних науковців до визначення змісту електронного судочинства є цікавими позиції вітчизняних науковців. Аргументовано тезу, що електронне судочинство не доцільно зводити тільки до оцифрування судових справ та отримання судових повідомлень в електронному форматі. Наголошено, що у деяких нормативних документах законодавець також оперує назвою «Єдина судова інформаційно-комунікаційна система» (ЄСІКС), що створює певну невизначеність, що є прогалиною законотворчої техніки, яка має бути найближчим часом усунена. Досліджено нормативно-правові акти, які регулюють поетапне інтегрування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи у діяльність судів і органів судової адміністрації.

Зроблено висновок, що сучасне законодавство щодо запровадження електронного судочинства в Україні є доволі хаотичним і не завжди узгодженим, хоча і прослідковується певна послідовність у прийнятті владних рішень, що зумовлено зовнішніми і внутрішніми чинниками, серед яких воєнний стан, обмежене фінансування, актуалізація більш нагальних питань у системі державної влади, відсутність загальної стратегії електронного судочинства в Україні тощо. Відкритими залишаються питання технічного оснащення судів і відсутності зв'язку в судах, рівня інформаційної освіченості населення і можливості доступу до мережі Інтернет, ризики стороннього втручання в інформаційно-комунікаційні системи суду і безпеки даних.

Доведено, що розроблення і введення інтегрованої інформаційної системи судочинства, використання інформаційно-комунікаційних технологій за умов належного навчання і підготовки працівників апарату суду і суддів, призведе до швидкого і якісного розгляду справ судами і сприятиме відкритості судового процесу.

Ключові слова: електронне судочинство, електронний суд, цифровізація, Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система, законодавство України.

Постановка проблеми. Електронне судочинство є важливим компонентом електронного урядування, яке справедливо вважають трендом останніх років, зважаючи на виклики пандемії Covid-19 і введення воєнного стану після повномасштабного вторгнення. Головна мета електронного судочинства – підвищення ефективності судової системи і полегшення доступу до правосуддя.

Сьогодні Україна перебуває у процесі реформування судочинства, адаптації до загальноєвропейських стандартів, пошуку оптимальної моделі відправлення правосуддя з урахуванням потреб населення і професійної суддівської спільноти. У цьому контексті концепція електронного судочинства трактується різними способами – від цифровізації судового процесу до онлайн-суду у смартфоні, за аналогією із «державою у смарт-

фоні». Тож актуальність наукового дослідження феномену електронного судочинства в Україні зумовлена відсутністю комплексного підходу до розгляду даного питання, що обґрунтовує, в першу чергу, вивченням нормативної бази з цього питання. Безсумнівно, розроблення і введення інтегрованої інформаційної системи судочинства, використання інформаційно-комунікаційних технологій за умови належного навчання і підготовки працівників апарату суду і суддів, призведе до швидкого і якісного розгляду справ судами і сприятиме відкритості судового процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Тема електронного судочинства активно обговорюється у правничій спільноті, чимала кількість наукових праць присвячена питанню функціонування електронного суду загалом і окремим його аспектам, авторами яких є О. В. Брицев, Н. Ю. Голубєва, К. Б. Дрогозюк, А. В. Кожевнікова, В. Б. Марченко, С. В. Щербак та інші. Однак електронне судочинство як об'єкт наукового дослідження є динамічним явищем, мінливість якого зумовлена зміною часу та обставин суспільно-політичного життя в Україні, що сприяє появі нових актуальних тем для дослідження.

Постановка завдання. Метою статті є розкриття питання електронного судочинства через призму законодавчого регулювання, що зумовило вирішення таких завдань:

- проаналізувати актуальні нормативно-правові акти, які закріплюють здійснення судового процесу в електронній формі;

- окреслити коло суб'єктів, відповідальних за запровадження електронного судочинства в Україні;

- прослідкувати, які заходи були здійснені законодавцем для адаптації електронного судочинства до діючих судових процедур і обставин надзвичайного характеру (пандемія Covid-19, воєнний стан);

- висвітлити пропозиції щодо перспективи електронного судочинства в Україні.

Виклад основного матеріалу. Перш ніж перейти до аналізу законодавства, варто визначити сутність та зміст явища електронного судочинства. У Рекомендації Комітету міністрів Ради Європи наведено визначення електронного правосуддя як використання інформаційно-комунікаційних технологій у здійсненні правосуддя всіма зацікавленими сторонами судової системи з метою підвищення ефективності та якості надання публічних послуг, зокрема особам та підприємствам, включаючи електронні комунікації та обмін даними, а також доступ до судової інформації [23, п. 38].

З приводу визначення змісту електронного судочинства є цікавими позиції вітчизняних науковців. О. Олійничук та інші зазначають, що електронне правосуддя – це система, котра складається з багатьох взаємопов'язаних елементів, які мають забезпечити осучаснення процесу судочинства відповідно до новітніх тенденцій цифровізації та інформатизації суспільних процесів згідно з нормами законодавства [6, с. 147].

У своєму дослідженні В. Б. Марченко наголошує, що електронне судочинство є складним, комплексним і еволюційним явищем; електронний суд постає щонайменше як «технологічний проект, програмний продукт і законодавчо-правове поняття». Науковець зазначає, що сама по собі електронна форма не створює ніяких нових елементів процесу судочинства і, відповідно, окремих інститутів процесуального права, а тому правову природу електронного суду необхідно визначати як технологічну (електронну) форму окремих елементів судочинства [5, с. 549–551].

З протилежної точки зору, С. В. Щербак та А. В. Кожевнікова вважають, що розгляд справи в електронній формі, дистанційний або письмовий розгляд справи без судового засідання неодмінно призведуть до зміни форми судового процесу, а тому, наголошують на необхідності формування нової моделі електронного правосуддя, яка базується на «концептуальній перебудові усталеної процесуальної традиції, а не пристосуванні інформаційних технологій до існуючих процесуальних норм [21, с. 242].

Своєю чергою, О. В. Бринцев наводить тезу, що електронний суд постає у двох значеннях. У вузькому розумінні – це підсистема в системі Єдиної судової інформаційної системи України, призначена для забезпечення своєчасного отримання учасниками судового процесу повісток та повідомлень про розгляд судових справ та процесуальних документів, ухвалених під час розгляду справ. У широкому розумінні електронний суд є елементом інформаційного суспільства, це самостійна унікальна форма судового процесу, заснованого на новітніх інформаційних технологіях, що забезпечують повний цикл розгляду судової справи в електронному форматі [1, с. 9].

На наш погляд, у правовій доктрині відсутній узгоджений підхід до розуміння електронного судочинства, так само і немає єдиного погляду на генезу електронного судочинства в Україні. Деякі вчені-правники вважають, що електронне судочинство почало зароджуватись у 2004 році, з прийняттям процесуального законодавства,

яке містило норму про фіксування судового процесу технічними засобами, і з розробкою офіційного вебпорталу судової влади України [2, с. 79; 3, с. 174].

Інші вітчизняні дослідники дотримуються думки, що запровадження ідеї електронного судочинства в українське законодавство відбулось у 2017 році, із внесенням змін до процесуальних кодексів, які закріпили нове програмне забезпечення у судах» [21, с. 239; 5, с. 549]. Дійсно, ми підтримуємо тезу, що технологічною основою цифровізації правосуддя стало використання в судах ЄСІТС. У деяких нормативних документах законодавець також оперує назвою «Єдина судова інформаційно-комунікаційна система» (ЄСІКС), що створює певну невизначеність, однак є лише прогалиною законотворчої техніки, яка, сподіваємось, буде усунена найближчим часом.

Концепція проєкту з запровадження ЄСІТС спочатку зводилась до оцифрування всіх процесів у судочинстві і відходу від паперових справ на користь електронних. Однак у 2019 році стало зрозумілим, що задум повноцінного запуску ЄСІТС одразу у всіх судах України виявився надто амбітним, тому було прийнято рішення про поетапне запровадження окремих підсистем (модулів) ЄСІТС [21, с. 240]. Усі зазначені процеси хронологічно прослідковуються за допомогою аналізу нормативно-правових актів, які визначили процедуру і напрями запровадження електронного судочинства і регламентують відправлення правосуддя в Україні в електронній формі.

Закони України. Закон України «Про судову стрію і статус суддів» є профільним законом, який містить положення щодо різних форм і способів здійснення судочинства в електронному форматі. Зокрема, стаття 15-1 регламентує засади функціонування ЄСІТС у судах, Вищій раді правосуддя (далі – ВРП), Вищій кваліфікаційній комісії суддів України, Державній судовій адміністрації України (далі – ДСА). Крім того, стаття 11 передбачає інформування сторін і надсилання електронних документів з використанням Єдиного державного вебпорталу електронних послуг, у тому числі мобільного застосунку Дія; трансляцію судового засідання, його фіксацію технічними засобами [19].

Нормативно-правові акти, які визначають процедуру судового розгляду різних категорій справ – процесуальні кодекси, також регламентують функціонування ЄСІТС, зокрема у статті 6 Господарського процесуального кодексу (ГПК), статті 14 Цивільного процесуального кодексу

(ЦПК), статті 18 Кодексу адміністративного судочинства (КАС) і статті 35 Кримінального процесуального кодексу (КПК). Зазначені статті були включені у процесуальне законодавство відповідно до закону № 2147-VIII від 03.10.2017 року, який, по суті, виклав ГПК, ЦПК та КАС у новій редакції, у тому числі закріпивши електронне судочинство як форму здійснення судового розгляду спорів за допомогою ЄСІТС [7].

Після 2017 року зміни до ГПК, ЦПК та КАС щодо здійснення електронного судочинства вносились неодноразово, не завжди мали упорядкований характер, що, на нашу думку, свідчить, що електронне судочинство досі перебуває у початковій стадії розробки і запровадження. Так, Закон № 1416-IX, який у медіа назвали «законом про електронний суд», запровадив зміни до ГПК, ЦПК та КАС у частині поетапного введення функціонування ЄСІТС на підставі рішення ВРП від 17.08.2021 року. Закон № 1416-IX передбачає процедуру запровадження окремих підсистем (модулів) ЄСІТС: підсистем «Електронний кабінет», «Електронний суд» та підсистемі відеоконференцзв'язку, визначає компетенцію ДСА, ВРП та Ради суддів України щодо розробки і затвердження положень про окремі підсистеми (модулі) ЄСІТС та інші процедурні моменти функціонування окремих підсистем (модулів) ЄСІТС [8]. Даний закон, на думку Васильєвої–Ж. В. Шаламової та К. С. Кожемякіної, став надзвичайно актуальним кроком в умовах пандемії Covid-19, зокрема у частині функціонування системи відеоконференцзв'язку [2, с. 78].

Одними із останніх нововведень є зміни щодо обов'язкової реєстрації та використання електронних кабінетів у ЄСІТС для адвокатів, нотаріусів, державних та приватних виконавців, арбітражних керуючих, судових експертів, органів державної влади та місцевого самоврядування, інших юридичних осіб, що забезпечує електронний обмін документами [9].

Щодо КПК, нормативне регулювання ЄСІТС закріплене у статті 35, яка викладена у новій редакції відповідно до закону від 23.02.2024 року № 3604-IX [10]. Варто відзначити, що положення зазначених вище статей у процесуальних кодексах є подібними за структурою і закріплюють інформацію щодо функцій системи, процедури реєстрації документів і осіб у системі та іншу інформацію щодо функціонування ЄСІТС.

До інших законів, які опосередковано визначають правове регулювання електронного судочинства можна віднести, зокрема, Закон України

«Про електронні документи та електронний документообіг», яким визначено правовий статус і юридичну силу електронного документа, засади та організацію електронного документообігу [11], а також Закон України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги», який закріплює поняття та регулює використання електронного підпису в електронних документах [12].

Закони закріплюють загальні риси функціонування електронного судочинства, тоді як деталі розкриваються у підзаконних нормативно-правових актах. До прикладу, Указом Президента України «Про Стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 роки» передбачено розвиток електронного судочинства з урахуванням світових стандартів у сфері інформаційних технологій. Інтегрування електронного судочинства у національну інфраструктуру електронного врядування пропонується здійснити шляхом:

- запровадження можливості розгляду онлайн певних категорій справ незалежно від місцезнаходження сторін і суду та інших сервісів електронного судочинства;

- впровадження сучасного електронного діловодства в суді, електронного ведення справ, електронних комунікацій із судом, кабінету судді та кабінету учасника процесу;

- удосконалення та розвиток офіційного веб-порталу судової влади України для отримання інформації про суди і справи (провадження) з регулярним оновленням даних судової статистики [18].

Зазначені заходи із впровадження та функціонування електронного судочинства покладаються на ДСА, ВРП і Раду суддів України. Зокрема, наказом ДСА від 14.06.2022 року затверджено відповідну Концепцію ЄСІТС на 2022–2024 роки, яка визначає, що інформатизація органів судової влади забезпечується в рамках запровадження ЄСІТС та спрямовується ДСА. Концепція надає оцінку актуальному на 2021 рік стану технічного оснащення судів, якості їх програмного забезпечення і пропонує поетапне впровадження ЄСІТС для автоматизації усіх сфер діяльності судів: загального та процесуального документообігу, формування та розгляду справ в електронній формі, проведення судових засідань у режимі відеоконференцзв'язку, формування і ведення суддівського дос'є, складання оперативної та аналітичної звітності, надання інформаційної допомоги суддям, а також автоматизації управлінських та інших процесів. Мета Програми – формування

єдиного інформаційного простору для судів, органів та установ у системі правосуддя [13]. Іншим актуальним наказом ДСА від 23.01.2023 року затверджено Порядок надсилання повісток в електронній формі, який регламентує здійснення судових викликів шляхом направлення в менеджері або СМС [17].

Вищою радою правосуддя на виконання вимог Закону № 1416-IX щодо поетапного впровадження ЄСІТС затверджено Положення про порядок функціонування окремих підсистем ЄСІТС, яке визначає порядок функціонування в судах та органах системи правосуддя окремих підсистем (модулів) Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, зокрема підсистем «Електронний кабінет», «Електронний суд» та підсистеми відеоконференцзв'язку; порядок вчинення процесуальних дій в електронній формі з використанням таких підсистем; особливості використання в судах та органах системи правосуддя іншого програмного забезпечення в перехідний період до початку функціонування ЄСІТС у складі всіх підсистем (модулів). Положення є основним «керівництвом з користування» ЄСІТС, надає визначення самій системі, її підсистемам та іншим необхідним термінам, закріплює порядок функціонування окремих підсистем ЄСІТС, особливості автоматизованого розподілу судових справ, а також взаємодію ЄСІТС з іншими інформаційними електронними ресурсами [15].

Вищою радою правосуддя затверджено Порядок ведення Єдиного державного реєстру судових рішень і зміни до нього, яким передбачено правила опублікування судових рішень у ЄДРСР і доступ до них [16].

Рада суддів України затвердила Положення про автоматизовану систему документообігу суду, що визначає порядок функціонування автоматизованої системи документообігу в судах загальної юрисдикції, яка забезпечує електронний документообіг у суді, і в тому числі здійснює автоматичне надсилання електронних документів суду учасникам провадження [14]. Окрім того, Радою суддів ухвалено Рішення від 05.08.2022 щодо підвищення рівня використання інструментів електронного судочинства, яке висвітлює питання сприяння електронного судочинства в умовах воєнного стану, під час відправлення правосуддя в умовах скрутного фінансового забезпечення судів. Зокрема, дане Рішення рекомендує судам надавати перевагу електронному сповіщенню сторін, вимагати від зобов'язаних відповідно до законодавства осіб реєструвати офіційну електро-

нну адресу в ЄСІТС, розглянути можливість створення альтернативних електронних адрес суду, у випадку неможливості використання офіційної електронної адреси суду [22].

На думку судді Касаційного господарського суду О. Кібенко, в умовах війни необхідними є такі заходи: ширше запровадження письмового розгляду справ, повідомлення сторін та вручення їм документів онлайн без прив'язки до місця проживання, а за номером телефону чи віртуальним акаунтом, розгляд справ в електронній безпаперовій формі, хмарне зберігання інформації з діловодства в судах, можливість дистанційної роботи суду та частини апарату суду, розподіл електронних справ без урахування принципу територіальної юрисдикції.

У даному контексті, як влучно зазначено, Covid-19 та війна можуть сприяти «квантовому стрибку України у сфері цифрової трансформації правосуддя – створенню повноцінного онлайн-суду, зручного і зрозумілого кожній людині суду у смартфоні, який у режимі 24/7 забезпечить справжній доступ до суду під час війни, а також значну економію коштів в умовах жорсткого бюджетного дефіциту» [4].

Висновки. Підсумовуючи, зазначимо, що електронне судочинство не доцільно зводити тільки до оцифрування судових справ та отримання судових повідомлень в електронному форматі. Поділяємо думку О. Кібенко, що електронне судочинство є окремою формою судочинства, мета якого – зро-

бити розгляд справ у суді швидким та доступним для сторін, ефективним і таким, що заощаджує час і кошти для працівників апарату суду і суддів [4].

Сучасне законодавство щодо запровадження електронного судочинства в Україні є доволі хаотичним і не завжди узгодженим, хоча і прослідковується певна послідовність у прийнятті владних рішень. Це, на нашу думку, зумовлено зовнішніми чинниками – воєнний стан, обмежене фінансування, актуалізація більш нагальних питань у системі державної влади, і внутрішніми чинниками: відсутністю загальної стратегії електронного судочинства в Україні, пошуком різних робочих моделей шляхом «спроб і помилок». Відкритими залишаються питання технічного оснащення судів і відсутності електронного зв'язку в судах, рівня інформаційної освіченості населення і можливості доступу до мережі Інтернет, ризики стороннього втручання в інформаційно-комунікаційні системи суду і безпека даних.

Нещодавно Міністерство цифрової трансформації України повідомило про роботу над новою концепцією електронного судочинства в Україні – е-суду на базі ЄСІТС, який дасть змогу громадянам подавати позови, отримувати документи та розглядати справи онлайн у зручний час, а суддям – відмовитись від паперового документообігу, проводити засідання у режимі відеоконференції та економити час [20]. Тож, реформування електронного судочинства триває, і в перспективі очікуємо на значні зміни, які стануть предметом наступних наукових досліджень.

Список літератури:

1. Бринцев О. В. «Електронний суд» в Україні. досвід та перспективи : монографія. Харків : Право, 2016. 72 с.
2. Васильєва-Шаламова Ж. В., Кожемякіна К. С. Електронне судочинство у цивільному процесі України: тенденції розвитку та вплив карантину. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. № 3. С. 78–82. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-3/15> (дата звернення: 22.04.2024).
3. Зур'ян В. Нагальні проблеми та перспективи розвитку електронного судочинства в Україні. Вісник Пенітенціарної асоціації України. 2020. № 4. С. 173–181. DOI 10.34015/2523-4552.2020.4.16 (дата звернення: 22.04.2024).
4. Кібенко О. Майбутнє онлайн-судів в Україні: оцифрування наявних процесів чи цифрова трансформація правосуддя? Юридична газета online. 2023. № 1–2. URL: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/maibutne-onlajnsudiv-v-ukrayini-ocifrovuvannya-nayavnih-procesiv-chi-cifrova-transformaciya-pravosud.html> (дата звернення: 22.04.2024).
5. Марченко В. Б. Щодо правового визначення «електронного суду». Юридичний науковий електронний журнал. 2022. № 9. С. 548–551. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-9/134> (дата звернення: 22.04.2024).
6. Олійничук О., Олійничук Р., Колесніков А. Електронне правосуддя як елемент сучасної системи судочинства. Актуальні проблеми правознавства. 2021. № 3. С. 141–147. DOI 10.35774/app2021.03.141 (дата звернення: 22.04.2024).
7. Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів: Закон України від 03.10.2017 № 2147-VIII у ред. 18.10.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2147-19#Text> (дата звернення: 22.04.2024).

8. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення поетапного впровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи : Закон України від 27.04.2021 № 1416-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1416-20/conv#Text> (дата звернення: 22.04.2024).

9. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обов'язкової реєстрації та використання електронних кабінетів в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі або її окремій підсистемі (модулі), що забезпечує обмін документами : Закон України від 29.06.2023 № 3200-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3200-20#top> (дата звернення: 22.04.2024).

10. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо забезпечення поетапного впровадження Єдиної судової інформаційно-комунікаційної системи : Закон України від 23.02.2024 № 3604-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3604-20#n6> (дата звернення: 22.04.2024).

11. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22.05.2003 № 851-IV у ред. 31.12.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/851-15#Text> (дата звернення: 22.04.2024).

12. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017 № 2155-VIII у ред. 01.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/2155-19#Text> (дата звернення: 22.04.2024).

13. Про затвердження галузевої Програми інформатизації місцевих та апеляційних судів і проекту побудови Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи на 2022–2024 роки : наказ Державної судової адміністрації від 14.06.2022 № 178. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0178750-22#Text> (дата звернення: 22.04.2024).

14. Про затвердження Положення про автоматизовану систему документообігу суду : прийнято рішенням Ради суддів України від 02.04.2015 № 2 у ред. 02.11.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0025414-15#Text> (дата звернення: 22.04.2024).

15. Про затвердження Положення про порядок функціонування окремих підсистем Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи : рішення Вищої ради правосуддя від 17.08.2021 № 1845/0/15-21 у ред. 07.03.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1845910-21#Text> (дата звернення: 22.04.2024).

16. Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного реєстру судових рішень : рішення Вищої ради правосуддя від 19.04.2018 № 1200/0/15-18 у ред. 22.02.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1200910-18#n754> (дата звернення: 22.04.2024).

17. Про затвердження Порядку надсилання судових повісток, повідомлень і викликів учасникам судового процесу в електронній формі : наказ Державної судової адміністрації від 23.01.2023 № 28. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0028750-23#Text> (дата звернення: 22.04.2024).

18. Про Стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 роки : затверджена Указом Президента України № 231/2021 від 11.06.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/231/2021#top> (дата звернення: 22.04.2024).

19. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII у ред. 26.03.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text> (дата звернення: 22.04.2024).

20. Цифровізація судової сфери: працюємо над оновленою концепцією е-Суду / Міністерство цифрової трансформації України. 2024. 28 лютого. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/tsyfrovizatsiia-sudovoi-sfery-pratsiuємо-nad-onovlenoiu-kontseptsiuu-e-sudu> (дата звернення: 22.04.2024).

21. Щербак С. В., Кожевнікова А. В. Електронізація судочинства: сучасний стан та орієнтири розвитку електронного суду в Україні у світлі цивільного процесу. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. № 4. С. 238–243. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-4/57> (дата звернення: 22.04.2024).

22. Щодо організаційних заходів, направлених на оптимізацію окремих статей витрат судів при здійсненні судочинства, а також на підвищення рівня використання інструментів [...] : рішення Ради суддів України від 05.08.2022 № 26. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0026414-22#Text> (дата звернення: 22.04.2024).

23. Recommendation CM/Rec(2009)1 of the Committee of Ministers to member states on electronic democracy (e-democracy). Committee of Ministers on 18 February 2009 at the 1049th meeting of the Ministers' Deputies. URL: https://www.coe.int/t/dgap/goodgovernance/Activities/Key-Texts/Recommendations/EXPLA_MEMO_REC2009_9_en.asp (дата звернення: 22.04.2024).

Stratonov V.M. ELECTRONIC JUSTICE IN UKRAINE: ANALYSIS OF DOMESTIC LEGISLATION

The article is devoted to the analysis of Ukrainian legislation in the field of implementation of electronic justice. The reform of the justice, its adaptation to total European standards, the search for an optimal model of administration of justice, taking into account the needs of the population and the professional judicial community, as well as the lack of an integrated approach to the consideration of this issue, determines the relevance of his research.

It has been considered the approaches of domestic scientists to determine the content of electronic justice, there are interesting positions of domestic scientists. A study of normative legal acts regulating the phased integration of the Unified Judicial Information and Telecommunication System into the activities of courts and judicial administration bodies has been carried out. The article puts forward the thesis that electronic justice should not be reduced only to digitization of court cases and receipt of court notifications in electronic form. It is emphasized that in some normative documents the legislator also operates with the name «Unified Judiciary Information Telecommunication System» (UJITS), which creates a defined uncertainty, which is a gap in legislative technique, which should be eliminated in the near future.

It is concluded that the current legislation on the implementation of electronic justice in Ukraine is rather chaotic and not always coordinated, although a certain sequence in the adoption of power decisions is traced, which is caused by external and internal factors, among which martial law, limited funding, the actualization of more pressing issues in the system of state power, the lack of a common strategy for electronic justice in Ukraine, etc. The issues of technical equipment of courts and lack of connection in courts, the level of information education of the citizens and the possibility of access to the Internet, the risks of third-party interference with the information and communication systems of the court and data security remain open.

It is proved that the development and introduction of an integrated information system of justice, the use of information and communication technologies, subject to proper learning and training of court staff and judges, will lead to a quick and high-quality consideration of cases by the courts and will contribute to the openness of the judicial process.

Key words: *e-justice, electronic court, digitalization, Unified judicial information and telecommunication system, legislation of Ukraine.*